

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagrata <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

§. 8. Sensus proprius & ad singulas dubitationes responsio

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

Prohibentur fieri, qua tamen facta tenent, ac licet sapè committatur peccatum in eiusmodi prohibitis, & etiam obligatio restituendi contrahatur non idèò cassi: putanda sunt, sed cassanda per Iudicis sententiam.

§. 8. Sensus proprius & ad singulas dubitationes Responsio.

Siquidem ergo & minimo mihi licet in Ecclesia quinque verba meo sensu loqui, quid sentiam, breuiter edisseram, si præmifero sequentia.

1. Matrimonium est triplex, *legitimum, ratum & consummatum*. Legitimum est, quod fit secundum Leges. Ratum in se includit legitimum, addit verò rationem Sacramenti, per quod maiorem firmitatem & indissolubilitatem acquirit. Vnde Innoc. 3. in c. *Quanto. de Divort. Etsi*, ait, *Matrimonium verum inter infideles existat, non tamen ratum. quia ut dicit Gl. potest dissolui. Matrimonium ratum ethi hac ratione firmiter fit, quàm legitimum, potest tamen solui etiam quoad vinculum, si alter coniugum emirat votum solenne Religionis, ut definitum est in Conc. Trid. sess. 24. can. 6. utrum etiam dispensatione Pontificia dissolui possit, magna inter Doctores controuersia est. Syluius p. 3. quæst.*

quest. 61. a. 2. q. 2. negat absolutè aliter
 solui posse quàm per professionem Religio-
 nis, atque ita communiter tenere Theolo-
 gos, Dispensasse tamen, de facto Martinum
 V. Eugen. 4. Alex. 3. & Gregor. 2. seu 3. te-
 statur ibidem, secutos sententiam probabi-
 lem, & apud Iuriscon. communem. similes
 dispensationes fuisse concessas à Mart. 5.
 Eugen. 5. Pio 3. & Pio 5. tradit Tamburinus
*de Matr. 17. §. c. 6. §. 1. ex Hurtado; ex Hen-
 riq. verò narrat Gregorium 13. vna die tre-
 decim dispensationes dedisse hac de re. Ma-
 trimoniū consummatum est illud ipsum quod
 ratum, sed postquàm accessit copula, ita di-
 ctum, quia per hanc omnino completur seu
 consummatur, & sicuti venditio rei seu-
 tionem, perficitur; vnde quoad vinculum
 prorsùs indissolubile euadit. Mart. 10. Luc.
 16. Item Trid. cit. can. 5. & 7.*

2. Matrimonium legitimum est contra-
 ctus naturalis seu civilis constans essentia-
 liter ex consensu mutuo, sicut & cæteri cõ-
 tractus, qui cum ad valorem sui requirant,
 vt fiant iuxta loci, in quo celebrantur, con-
 suetudinem, id ipsum etiam in contractu
 matrimoniali accidit, vt si fiat à fidelibus,
 etiam Ethnico Regi subiectis in terris infi-
 delium contra legem aliquam civilem hu-
 iusmodi contractum irritantem ibi vigen-
 tem, eo ipso sit nullus ac inualidus. Potuisse

C 4

tamen

tamen per Ecclesiam Principibus Sæcularibus vsus huius potestatis inhiberi, acque re ipsa inhibito esse ac reseruatam, vt per se ac propria auctoritate nullas leges ferre possint, circa matrimonialem contractum, nisi cum præuia approbatione Ecclesiasticæ potestatis, tradit ex communi & certa sententia Tanner. 10. 4. de Matr. q. 1. dub. 1. n. 17 & seqq. addit autem n. 21. sibi probabilis videri, hoc Ecclesiæ statutum tolli posse & abrogari per communem tam Clericorum quàm Laicorum consuetudinem legitime præscriptam & rationabilem. De hac re cole disserta in resolutione superius recitata.

3. Naturam contractus sequitur Sacramentum Matrimonij, vt si nullus sit contractus & invalidus, nullum etiam sit Sacramentum, nequidem accedente copula. Est enim contractus legitime initus matrimonij, vt Sacramenti materia, qua sublata, tollitur etiam forma, seu ratio Sacramenti.

Dubium est, an existente contractu Matrimoniali legitimo, inter fideles sequatur inseparabiliter etiam ratio Sacramenti Dico, inter fideles, nã inter infideles hæc esse separata, loquendo de Sacramento propriè dicto, certum est. Apud fideles etiam separari possent Authores grauissimi, quod nec ex Consilijs, Patribus aut DD. communi constet Christum

Christum D. ita Matrimonium instituisse, ut in eo ratio Sacramenti & ratio contractus sint inseparabiliter coniunctæ, ut loquitur *Diana in Summa V. Matrimonium. n. 1.* Id contingere in Matrimonio inter absentes siue per litteras siue per Procuratorem celebrato tenet Pontius *l. 5. de Matr. c. 9.* Syluius *p. 3. q. 42. a. 1. quas. 3. cum alijs. Vasquez p. 3. to. 3. disp. 138. c. 5. n. 63. & 64.* Et alij, quos refert ac sequitur P. Gobat *p. 1. cas. 11. n. 229* docent separari posse rationem contractus matrimonialis, à ratione Sacramenti, etiam priuata & particulari intentione contrahentium, ut si Sectarius hodie velit suscipere matrimonium, uti contractus civilis, non uti Sacramentum est. Alij simpliciter negant, dicentes matrimonium inter fideles semper esse Sacramentum, quia dum Concilia florent, & Trid. vniuersim defininnt, matrimonium fidelium esse Sacramentum, nullum excludunt, inquit *Coro celebr. cõtrou. l. 5. cõtrou. 1. c. 1. n. 11.* sed hoc nõ vrget, quantumuis accipiatur generaliter, loquitur enim de matrimonio, quod cum omnibus suis necessariò requisitis contrahitur, sicuti cum dicitur, Sacramentum nouæ legis esse signum efficax gratiæ; sensus nõ est, quod semper efficiat conferatque gratiam, sed positus ponendis. Quam ob rem si quis cum hac expressa intentione contrahat, nol-

le contrahere, vt sit Sacramentum, etiam si habeat intentionem faciendi quod facit Ecclesia, quando intentio illa praua est principalis, non credo futurū Sacramentum, cum generalis intentio Ecclesie vel Institutio Christi nō influat in opus nisi per specialem intentionem Ministri. vt constat ex Conc. Trid. sess. 7. can. 11. Vnde si quis Baptismū daret seruatis omnibus ad eum requisitis, vel Missam diceret seruatis exactissimē ritibus secundū institutionem Christi & Ecclesie, haberet autem intentionem, quod nolit baptizare sacramentaliter vel cōsecrare, actus remaneret purē naturalis & nullū Sacramentum: Ita & contractus Matrimonialis merē naturalis seu ciuilis permanet, si simili peruerſitate conficeretur, validus interim in suo genere, cum Christus D. eō quod contractum talem aliā ad Sacramenti dignitatem eleuauit, non idē tamen valorem ei naturaliter seu ciuilitate tantū inito sustulit, alioqui nulla penitus forent matrimonia infidelium, sed meti concubinitus, contra illud Apostoli 1. Cor. 7. *Si quis frater vxorem habet infidelem, & hac consentit habitare cum illo, non dimittat illam &c.* quin potius amplius confirmauit prohibens dari libellum repudij, quodd ab initio sic non fuerit, *Matt. 19. quia qui fecit hominem ab initio, masculum & foeminam fecit eos, & dixit,*

dixit
& m
non re
trimon
heretic
fuit, vt
trahend
tel hac
forum,
& esse se
secur & B
prolegiti
e res hab
dissolubil
com dicit
Matrimo
niam &
& contr
inuidus
His ita
tuerlas i
Ad i. Q
Catholici
per Baptis
mentu tam
tinentia,
nam consu
deliq; mar
tal impedit
esse, probat

dixit, propter hoc dimittet homo patrem
& matrem, & adhaerebit uxori suæ &c.
non repugnat ergo nunc etiam de facto ma-
trimoniū à Christianis seu Catholicis seu
hæreticis esse merum contractum ciuilem,
si fiat, vt dixi, cum expressâ intentione con-
trahendi quidem sed non vt Sacramentum.
sed hæc intentio cum non sit nisi peruer-
forum, præsumitur semper inritum legitimè
& esse sacramentum etiam inter hæreticos,
sicut & Baptismus ab ijsdem administratus
pro legitimo agnoscitur ab Ecclesia. Aliter
se res haber, si quis intenderet contrahere
dissolubiliter tantum, hæc enim intentio
cum directè repugnet essentiæ contractus
Matrimonialis, qui ex natura sua postulat
statum & perseuerantiam vsque ad mortem
&c. contractus hac intentione planè foret
inualidus & nullus.

His ita præsuppositis ad quæstiones con-
trouersas ita paucis respondeo.

Ad 1. Quinquàm A catholici peræquè ac
Catholici teneantur mandatis Ecclesiæ, cui
per Baptismum incorporati sunt, impedi-
menta tamen Canonica matrimonium di-
rimentia, quorum obseruantia per diutur-
nam consuetudinem contrariam apud illos
desijt, matrimoniorum penès eosdem cum
tali impedimento initorum valori non ob-
esse, probabilissimū iudico, ex præsumpta
potis-

potissimum Iuris indulgentia, non in fauorem perfidia, sed ob commune bonum, publicam pacem & vrgentissimam necessitatem &c. Moueor ad hoc tum rationibus in resolutione quaestionis praemissa recensitis, tum praecipue auctoritate locorum Iuris, quae paulo superius adduxi, atque Doctorum, quos nominabo in Resp. ad 2. & 3. circa Decretum Conc. Trid. fauente P. Gobat. p. 2. cap. 1. n. 55.

Ad 2. Cum, vt superius a notavi, ex communi Doctorum consensu, Decretum Matrimoniale à SS. Trid. Synodo statutum nõ obliget, nisi legitime non solum in Diocesi verum etiã Parochia promulgatum sit, idque sit latum An: 1563. ante quẽ plures civitates & Prouinciã à fide defecerunt, ac proinde nunquam apud se publicari permiserunt, manifestum est id ijs in locis non obligare quantum ad irritationem matrimonij contra illius praescriptum contracti. Indicat hoc singulariter Tannerus to. 4. disp. 8. de Matr. q. 3. n. 122. Matrimonia hereticorum, inquit, in locis vbi Concilium non est promulgatum, extra controuersiam valida esse quamuis sine Parocho contrabantur. Quod potèd mox ibid. subiungit: In locis verò & Parochijs, vbi Conc. Trid. est promulgatum, & Heretici impunè inter Catholicos tolerantur, necdum quidem inuvalida censei à Doctoribus.

quam

quamuis sine vero Parocho contrahatur, propter
 ratiã dispensationem Pontificis, qui scienseius-
 modi matrimonia non contradicit, nec irrita
 declarat &c. Hinc

Ad 3. Resp. simul & 4. ac 5. Etiam in lo-
 cis, quibus promulgatum est Conc. Trid.
 eiusmodi matrimonia contra præscriptum
 illius facta (quicquid sit de peccato contra-
 hentium, de quo postea) valere censeo in-
 ductus motiuis in Resp. ad 1. insinuat, quæ
 præter Tannerum & Authores præarrata
 resolutionis, placere comperio etiam se-
 quentibus. Inprimis Mocquetio in *disp. de*
Clandest. Nuptijs An: 1612 Dilige impressa, in
 qua sic respondisse viros Doctissimos super
 hoc casu consultos attestatur. Refero pro-
 pria illius verba ad finem illius disputatio-
 nis posita. vbi cum retulisset ex Rebello
 Declarationem S. Congregationis qua ne-
 gatur valida esse huiusmodi coniugia, scilicet
 matrimonia inter Hæreticos, hac formã
 Concilij non seruata, contracta sunt irrita;
 si in Parochia, vbi isti hæretici degunt, Cõ-
 cilium fuit publicatum, secus si nõ fuit pub-
 licatum, quia tunc matrimonium tenet.
 Huic Declarationi; Ex aduerso (subscribit
 Mocquetius) si talium coniunctiones irritæ so-
 rent, deberent coniuges separari: vel iterato con-
 iungi, quod non fit; deinde filij ipsorum illegiti-
 mi essent, ex quo magna perurbationes in hære-
 dita-

ditatibus, officijs & dignitatibus, à quibus illegitimi solent arceri, grauia inter Catholicos & aduersarios his de causis odia & dissidia. Propter qua, & alia incommoda scio viros doctissimos super hoc casu consultos respondisse, huiusmodi Matrimonia, ob tacitam Pontificis approbationem rata validaque videri. Hæcille. Accedit Urbanus ab Ascens, Theol. Mor. tr. 3. tit. 12. c. 6. Dicendum, inquit, videtur Decretum illud Trid. quamuis vbiq; fere promulgatum, non tamen in ordine ad illos receptum, sicque semper eorum valere Matrimonia, vt aliàs valebant clandestina, nam Lex quantumcunque promulgata, non tamen recepta tempore sufficienti, nimirum decem annorum, non creditur obligare &c. Henric. Mayer Theologiæ Professor Friburgi Brisg: in Opuscul. de spons. & Matr. p. 2. §. 7. declarans Decretum Trid. de præsentia Parochi, n. 70. ab eo excipit hæreticos, qui, ait, secundum Patriæ suæ consuetudinem, etiam in Parochijs, in quibus Decretum hoc Trid. fuit aliquando promulgatum, nec testes, nec Parochum adhibent &c. omnia enim eorum coniugia, tanquam adulteria, & filios illegitimos traducere nimis periculosum esset Catholicis inter eos degentibus, quod est damnum publicum non à solis legibus præcipientibus, sed etiam ab irritantibus excusans. Gamach. c. 28. fin. cum Vega, Veracrucio, & alijs contra Sanchez. &c. Denique Layman. l. 5. tr. 10.

rr. 10. p. 2. c. 4. n. 7. licet, inquit, in Ciuitatibus Germaniæ, quibus Lutherani cum Catholicis permixti viuunt, v. g. Augustani Ciues, reuera in Spiritualibus subsint Episcopo suo, imò etiam Parocho Augustano; tamen existimandum haud est SS. Pontificum voluntatem esse, vt Trid. Decretum se extendat ad Matrimonia illorum, sine legitimo Pastore celebrata; ne multa incommoda oriantur, si eorum filij legitimè nati non sint, neque capaces officiorum, dignitatum, SS. Ordinum. &c. Addit P. Gobat p. 1. cas. 18. n. 460. Dicastillo de Matr. disp. 3. dub. 10. n. 84. quibus etsi non acquiescat, numero tamen 471. Iudicium tantorum virorum, ait, excusare omnes, qui sequuntur illos consulendo, iudicando & agendo, atque ita debere agere Parochos, Confessariosque locorum, in quibus fuit hætenus notoriè & constanter tolerata illius praxis à Magistratu Ecclesiastico Catholico, prout toleratur in Turgoia.

Veruntamen quoniam S. Congregatio de mente S. Pontificis prædicta matrimonia verbis expressis irritat, & nulla ac irrita declarat, ideo Resp. & dico 2. illa Matrimonia non amplius valere quàm contractus merè ciuiles, qui per sententiã Iudicis Ecclesiastici valeant rescindi ac dissolui, etiã quoad vinculū. Ratio est, quia Sacramentum esse non potest, nisi fiat secundum institutionem Christi, qui contractum talem aliter mat-
teriam

teriam Sacramenti esse noluit, quam si fuerit legitimus. Contractus autem cum sit ens morale ex hominum instituto, & pro varietate locorum ac temporum, ex hominum voluntate varias possit suscipere conditiones, sicuti patet in testamentis, donationibus, emptione, venditione &c quæ ut valida sint, contrahi debent iuxta cuiusque loci leges & consuetudines. Ecclesia quoque contractui Matrimoniali, ob causas vrgentissimas, certas præfixit conditiones, quæ si non obseruentur, contractus omninò sit nullus & irritus, v. g. si fiat absque præsentia Parochi, & duorum seu trium, testium, ob graua peccata, quæ ex clandestinis coniugijs ortum habent, vt habetur in Conc. Trid. *Seß. 24. de Reform. c. 1.* Matrimonium igitur Hæreticorum, quod fit cum impedimento dirimente quanquam per Ecclesiæ tolerantiam ob causas adeò graues, eatenus valeat, vt sit coniugium honestum, & filij eorum sint legitimi, atque si conuertantur, capaces officiorum, dignitatum, SS. Ordinum &c. vt loquuntur Laym. & Mocquet. *supra citi*; Quia tamen consensus explicitum non habent, carent quoque perfectione, qua eleuentur ad sacramenti dignitatem. Ideoque & rescindi possunt per Iudicem Ecclesiasticum (huic enim tantummodò diuortia facere cõceditur, quan-

tumuis impedimentum notoriè constat. *60*
Porrò, de Diuort.) etiam quoad vinculum,
 utpote inita contra Leges Ecclesiasticas, ir-
 ritantes eiusmodi matrimonia, maximè si
 S. Congregationis Declarationi, qua verbis
 expressis ea irrita pronunciantur, strictè ve-
 limus in hære. Quam ob causam P. Mar-
 chant, *in Resolut. variorum cas. de Matr. casu*
8. Resp. 2. ad 1. Matrimonium sine Parocho
 contractum (vbi Decretum Conc. Trid.
 legitimè fuit publicatum) in foro Ecclesiæ
 simpliciter nullum esse dicit & consequen-
 ter quæ ex eodem in foro Ecclesiæ conse-
 quuntur. Dixi, ait, *in foro Ecclesiæ; quia in fo-*
ro Ciuili, seruatis legibus ciuilibus Prouincia in
qua contrahitur, contractus ciuilis legitimus, &
matrimonium ciuile est: vnde & Proles legitime
consequuntur, vt hereditates & alia eos consequan-
tur: Nec in foro ciuili separatio admittitur, nec
seruata fide Matrimonij ciuilis creduntur pecca-
re, si conscientia inuincibili credant se verum
matrimonium iuxta leges licitas contraxisse. In
casu enim illo, ad Ius Gentium velut redeunt.
 Hæc ille. Sed quid faciendū, si taliter con-
 iugatis nullitas ipsius matrimonij innotes-
 cat? num protinus separandi, cum tot ac
 tantis incommodis, quæ superius audiuimus?
 Existimo igitur non propterea prorsus esse
 nulla etiam in foro Ecclesiæ tam interno
 quàm externo, quin possint salua conscien-
 tia

tia simul matrimoniale vitam agere, & filij quoque pro legitimis haberi, & capaces etiam bonorum Ecclesiasticorum; Eo ferè modo, quo & Iudæis olim concessum erat vsuram ab alienis licitè accipere, Ægyptum spoliare, plures habere vxores, & libellum dare repudij (quæ omnia cæterogui repugnant luri naturæ) ad euitanda maiora mala, peccata & scandala, atque in lege noua permissum fuerat Anglis carnes edere die Dominica Quadragesimæ, ne fortè peiores existerent, si à tali consuetudine prohiberentur. *Dist. 4. c. Denique.* Nisi quod in his expressa habeatur licentia, cū hæreticorum matrimonia per simplicem duntaxat tolerantiam valeant, ideoque & rescissionem admittant, quia per actum Principis consistentem in pati, & sic per actum negatiuum non inducitur dispensatio. vt tradit Tusch. *V. Tolerantia. concl. 324. n. 7.*

Ad 6. Resp. Barbosa in *Conc. Triâ. Sess. 24. de Reform. c. 1. n. 171.* cum Aldano, validum fore Matrimonium absque præsentia Parochi ac testium, si quo ex loco, vbi promulgatum & acceptatum est, accedant in locum alium, vbi non est acceptatum, solùm animo contrahendi, si recessus à loco habitationis fiat ad euitanda impedimenta, puta inimicitias & obstacula parentum, secus autem si fiat per fraudem. Et sic fuisse

decisum

decisum
tam
fraudem
sine hac
ac testib
lignu
vtrque fr
aut abso
memini pat
bis frans re
sua lora vi
detur hab
De libero bo
ueq; vt co
ni ad fil
pofitutum
tus. Confe
tus Hatad
lic opinio
noluit hanc
ne à loco, d
accipere pot
in eadem P
Concilij req
nchi, prop
es, vt patet
Vob de Sac
pnterach
ratis matrim
ticia, vbi ne

decisum sub die 7. Febr. 1602. Mocquetius
 tamen c. 6. n. 3. si qui, ait, adeant ea loca in
 fraudem Tridentini, vt ibi liberè contrahant,
 sine hac solennitate (hoc est absque Parocho
 ac testibus) multi dicunt esse inualidum. Alij
 distinguunt, si enim alter bona fide, valebit; si
 vterque fraudulenter, non item. Sanch. d. 18. l.
 3. ait absolute valere. Nam quod dicitur; fraus
 nemini patrocinari debet. Verum id quidem, ac
 hic fraus nulla. Nullus videtur dolo facere, què
 suo iure vitur. Reg. 56. Dolo malo non vi-
 detur habere, qui iure suo vitur l. 3. §. 2.
 De libero homine exhibendo. aut si frausest, lici-
 taest, vt eorum qui contrahunt in articulo mor-
 tis ad filios legitimandos, & excludendum
 substitutum: hi vitur iure suo. Ita Mocque-
 tius. Consentit P. Mayer p. 2. s. 7. n. 68. ci-
 tans Hatad. Sanch. & Con. Probabilitatem
 huic opinioni confert, quod Concilium
 noluit hanc legem obligare nisi dependen-
 ter à loco, dum declarat eius obligationem
 incipere post 30. dies à publicatione, facta
 in eadem Parochia. Vnde ad intentionem
 Concilij requirentis assistentiam proprij Pa-
 rochi, propriè talis est, qui est Parochus lo-
 ci, vt patet ex Rituali Romano sub Paulo
 V. tit. de Sacram. Matr. his verbis: Est autè pro-
 prius Parochus, qui adesse debet, is, in cuius Pa-
 rochia matrimoniù celebratur, siue viri, siue mu-
 lieris. vbi nempè Decretù illud Trid. viget,

ficubi verò in vsu nō est, sufficiet obseruasse loci consuetudinem. Ad Declarationes S. Congr. quæ tum hîc tum aliàs in oppositum emanarunt, præter communes Doctorum responsiones circa illarum validitatem, dici potest, si contra Ius commune præscribi potest, multò magis contra istas Declarationes. Vt vt sit (quod meliori iudicio remitto) negari non potest ad hoc saltem valere vt secùs facientes non solum grauitè puniantur, verum etiam taliter inita Matrimonia omninò cassari ac dissolui queant, maximè si fiant apud hæreticos. Possent autem tolerari ob alterius opinionis probabilitatem.

Ad 7. Resp. Matrimonium legitimè secundum loci, vbi contrahitur, leges & consuetudines in initum, siue ratum siue etiam cõsummatum sit, siue non, sed contractus merè ciuilib, validè tamen & absque impedimento dirimente celebratus dissolui nequit, cum quod Deus coniunxit, separare nullus hominum possit, extra duos casus, Primus est in matrimonio rato per ingressum Religionis vel dispensationem Pontificiam, iuxta dicta superius. Secundus est, propter conuersionem alterius coniugum ad Christianam fidem, c. si fidelis, cum Can. seq. 26. q. 1. Et c. Quanto. c. Gaudemus. De Divort. Irritum igitur est & prorsus inualidum

fidem.
seu spec
flamine
coniugij
es licen
ytus co
diment
sententia
trinsecan
supra. 7
facta pro
condum
suo Præc
nuptias c
qui post
parentum
sunt ad
ta fidem
nile fecè
Dysdano
braco Lut
venit dec
Regij lan
succellion
na, si facta
tionè Po
no nitebat
quum Pat
bonici, sed
sali restit

Hæreticorum.

lidum, quicquid hîc attentent Ministelli,
seu speciales seu superintendentes, vti suos
flamines vocant hæretici, soluentes vnus
coniugij vinculum, & ad alias nuptias dan-
tes licentiam. Quod si tamen matrimonium
prius contractum fuerit cum impedimento
dirimente, valebit Diuortium, non propter
sententiam Iudicis incompetentis, sed in-
trinsecam illius inualiditatem. Mayer *vbi*
supra n. 70. hoc extendit etiam ad diuortia
facta propter impedimenta dirimentia se-
cundum Patriæ cōsuetudinem, dicens cum
suo Præceptore P. Simone Fœlice, valere
nuptias coniugum in hæresi educatorum,
qui post primas ob defectum consensûs
parentum in suo consistorio rescissas tran-
sierunt ad secundas, & postea hæresi eiura-
ta fidem orthodoxam amplexi sunt. Si-
mile ferè est, quod idem refert p. 2. n. 43. ex
Spondano &c. Clerum Gallicanum in cele-
brato Lutetiæ consueto quinquennali con-
uentu declarasse matrimonia Principum
Regij sanguinis, qui possunt aspirare ad
successionē coronæ, nō esse valida & legiti-
ma, si facta fuerint cōtra voluntatē & prohi-
bitionē Possessoris coronæ, quia ea declara-
tio nitebatur consuetudine Regni Galliæ,
quam Patres ac Theologi, non solum Sor-
bonici, sed aliorum etiam Ordinum, con-
sulti testabantur esse rationabilem antiquā,

& legitima præscriptione firmatam & auctoritate Ecclesiæ comprobatam; multis nihilominus omnis generis hominibus aduersùm hæc non parum murmurantibus &c. iure merito, nisi tale impedimentum reuerà per Ecclesiam comprobatum sit, quæ sibi hoc reseruaui. Conc. Trid. *sess. 24. can. vii.*

Ad 8. Resp. Certum est ex dictis Episcopum non posse matrimonia inualidare, quæ clandestinè & sine Parocho ac testibus contracta sunt, vbi non fuit promulgatū Conc. Trid. ita vt matrimonia etiam post huiusmodi Decretorum publicationem alibi factam aliter contracta, si nullum obstat legitimum impedimentum valida ac firma sint. Coniuges proinde tales si Episcopali Decreto separati secundo contraxerunt, ad priora redire ac in illis permanere cogendos esse, & huiusmodi secunda matrimonia post publicationem & consumationem priorum contracta nullo modo, etiam prætextu cuiusuis grauis & eminentis scandali tolerari posse ac debere, docet cum Aldano Barbola in *Conc. Trid. sess. 24. de Reform. c. 1. n. 174.* referens ita decisum esse in *Russ. 18. Nou. & 2. Dec. 1628.* quod à fortiori dicet, si Coniuges eiusmodi per Ministros hæreticos facto diuortio alteri nupserint. Quod si contraxerunt in locis vel ex toto vel ex parte hæreticis, vbi Conc. Trid.

Trid. debite promulgatū est & obseruatum tempore sufficiēti ad firmandā legē, vel alio cū impedimento dirimente coniuncti sunt, posse coniugia talia rescindi ac dissolui liquet ex antedictis.

Postremum dubium resoluendum est per communem doctrinam de Contrahentibus cum ignorantia vincibili vel inuincibili dirimentis impedimenti. Si quando igitur duo Coniuges, matrimonio vel simplici vel duplici (quando nimirum facto per Ministros diuortio denuō cum altera, superstitute priori coniuge, contraxerunt) inualidē coniuncti, ad fidem Catholicam conuertuntur, agnoscunturque illo defectu teneri, considerandum est num vincibili & mortaliter culpabili, vel inuincibili teneantur ignorantia? si primum, Quamuis admonitio non sit profutura, & quodcunque scandalum vel incommodum sequatur, admonendi tamen sunt vt vel separentur, vel dispensationem procurent. Quando autem ignorantia laborant inuincibili iuris vel facti, & nullus speratur fructus ex admonitione, sed potius timetur scandalum vel notabilis infamia &c. relinqui possunt in bona fide, quia nulli debemus laqueum iniicere, sed quando nullus speratur fructus, iniicimus laqueum admonendo, qui enim non peccabant ratione ignorantia, peccabant posita admonitione,

uone,

tionem. Si autem speratur admonitio profutura sine graui scandalo vel detrimento, admonendi sunt, vt vel dispensatione petant, vel omnino separentur. Similiter si immineret periculum damni communis, admonendi sunt, etiam si nullus exinde speretur fructus, vt accidit, quando populus scit huiusmodi impedimentum & scandalum sumi, quia illa ignorantia est contra bonum commune ratione scandali, bonum autem commune preferendum est priuato. Si vnus tantum conuertatur, qui, quod alteri per diuortij sententiam ab hæretico Iudice permittatur, ipse similiter petat nouas inire nuptias, omnino prohibendus est, quousque probè constet Iudici Ecclesiastico inter illos legitimum non fuisse Matrimonium. Atque hoc demum vniuersim obseruandum est, nisi omnino sit occultum vt occurrente casu, desuper consulatur Iudex Ecclesiasticus, ad quem duntaxat eius cognitio spectat, sicut & in alijs rebus spiritualibus siue Ecclesiasticis c. 2. de Iudicijs. Et Conc. Trid. Sess. 24. can. vlt. vbi & anathema illis dicitur, qui negant causas Matrimoniales pertinere ad Iudices Ecclesiasticos, verum etiam omnes eius causas ex præscripto SS. Canonum decidi oportere. per text. in c. in.

de secund. nuptijs &c.